

Inserati se sprejemajo in velja ris-opna vrsta:

3 sr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno smanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravilništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemar velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 80 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečno ulice št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Sami smo krivi.

Že večkrat smo se pritožili v našem listu, zakaj da vlada samo Čehom vstrezati skuša, na nas Slovence se pa čisto nič ne ozira. Izrekli smo že tačas bojazen, da morda vlada o naših deželnih razmerah niti podučena ni, ali pa je krivo podučena. In zdaj se kaže, da je res tako. Ko je namreč dr. Vošnjak vprašal, zakaj da vlada ne ustanovi slovenskih pripravnic v Ljubljani in Mariboru, odgovoril je minister Konrad, da sta se kranjski in štajarski šolski svet proti temu izrekli. Tedaj vlada nima drugih virov, podučiti se o naših razmerah in potrebah, kakor samo te nemškutarske šolske svete, ki bi morali že davno razpuščeni biti?! Ako bodo Pirkerji, Zime in Gariboidijevci ministre podučevali o naših zadevah, potem pač nikdar ne bomo videli narodne ravnopravnosti!

In kako stoji z ravnopravnostjo slovenščine v uradih? Odgovor ministra Pražaka je skoraj podoben onemu, ki ga je dal Konrad. Rekel je Pražak namreč, da se Slovenci čez nemško uradovanje nič ne pritožujejo, da tedaj še ni potrebe, izdati za slovenske dežele enak ukaz, kakor za česke. Ako se bodo pritožbe pa množile, storila bo vlada tudi tukaj svojo dolžnost. Še celó nemškim poslancem se namreč čudno zdi, zakaj da mora ravnopravnost na Českem veljati, na Štajarskem in Kranjskem pa ne; zato so ministra prašali, kako je to, in on jim je dal tak od-

govor, kakor smo ga zgoraj navedli. Vlada tedaj misli, da smo mi z nemškim uradovanjem popolnoma zadovoljni, in kako ne bo tega mislila, če se mi nič ne pritožimo! Po časnikih se ve da tožimo, pa kaj vé ministerstvo, kaj naši časniki pišejo! Ne more se od ministrov terjati znanje vseh jezikov in čitanje vseh časnikov. Mi bi se morali pritoževati v mnogobrojnih prošnjah do ministerstva in do državnega zbora, in tega ravno do zdaj nismo storili, zato smo sami krivi, da vlada o naših potrebah in željah ni podučena. Ministri imajo mnogo drugih skrbi, in če bomo le čakali in molčali, pa nič rekli, potem se vlada nas še domislila ne bo, misleča, da smo popolnem zadovoljni.

Minister Pražak nam je sam jasno povedal, kaj nam je storiti; ker je namreč rekel, da se vlada do zdaj zato ni ozrla na nas in nam odtegovala ravnopravnost, ker se nismo nič pritoževali, razvidno je menda dovolj, da moramo zdaj na ves glas upiti in pritoževati se v nebrojnih prošnjah, ter odločno zahtevati ravnopravnost našega jezika tako domá, kakor pred državnim zborom in pred vlado. Domá se moramo enkrat ohrabriti, ter zahtevati pri vseh uradih slovenskih odlokov; ako se nam prav odbije prvo in drugokrat, zvedela bo vlada vendar o naših pritožbah in o naših prepirih z uradniki zavolj jezika, in to bo nekoliko pripomoglo, da se vlada prej odloči za enak jezikovni ukaz, kakor ga je izdala za česke dežele. Poleg tega pa moramo vlado in dr-

žavni zbor nadlegovati z vednimi pritožbami, ki se bodo slednjič vendar uslišale po pregovoru „kdor trka, se mu bo odprlo.“

Od naših poslancev pa pričakujemo, da bodo z naprej še bolj krepko svoj glas povzdigovali za naše pravice, saj vidijo, da njih dosedanji kl'c še prav nič ni bil slišan, saj je Pražak rekel, da ni slišal še dosti pritožb zaradi nemškega uradovanja iz slovenskih krajev; tedaj je preslišal tudi pritožbe naših poslancev. Škoda, da že tako dolgo v državnem zboru sedi, pa se ne vé spominjati na vedno ponavljano pesem za narodno ravnopravnost, ki so jo do zdaj peli še vsi naši poslanci, kar jih je na Dunaj hodilo, tako Toman, Costa, Svetec, Vošnjak itd. Skoraj v vsaki sesiji so naši poslanci te pritožbe ponovili, in Pražak še zmirom pravi, da ni nobenih pritožb iz Slovenije. Videti je toraj, da je treba jako močno vpiti, prej da ministri kaj slišijo, in naši poslanci se bodo morali zdaj po tem ravnati, in na ves glas vpiti, kar je želja celega naroda, sicer bo vlada še vedno trdila, da smo Slovenci s sedanjim stanjem prav zadovoljni. Ker je vlada, kakor videti, o naših razmerah tako slabo podučena, bilo bi na mestu, ko bi jej naši poslanci izročili celo spomenico, v kateri bile bi našteje vse naše pritožbe, da bi vlada ne imela več izgovora, da ne vé, kaj mi zahtevamo in ali sploh kaj zahtevamo. Slišali smo sicer, da so primorski slovenski poslanci izročili vladi tako spomenico, pa to samo o primorskih zadevah; ker se pa Slovincem na

Amerikanska pisma.

VII.

Wabasha 27. januarja 1881.

Predragi prijatelj!

Zadnjič sem Ti nekoliko nadrobneje popisal mesto New York, idi zdaj za mano naprej v notranjo deželo.

Stopivši iz velikega kolodvora Erie-ske železnice gledal sem, kje je vlak; a morali smo naprej, ter kmalo pridemo zopet do ladije, ktera nas ima peljati čez kanal v Jersey city, kjer se še le prične prava železnica. — Ta ladija, kakor tudi druge te vrste, je kaj „go sp'ška“ in na tri dele razdeljena. V sredi je prostor, v kterega potiskajo tovarne vozove amerikske „expressne“ družbe, a na vsaki strani je prostorna dvorana za popotnike. Stopivši v to pač res bolj dvorani kot kaki drugi sobi podobno sobano videl nisem družega kot — časnike; a za temi zagledal sem še le naše sopopotnike. Lepa slika amerikskega življenja! Tu vidiš ošabnega „Yankee-a“ poleg bledelečnice novojorske „beauty“ (lepotice), tam dobrejeno Irko poleg suhega Nemca, tu zopet krivonosnega juda; — vse bere, vse hlastno požira resnične in lažnjive novice in članke novojorskih časnikov, — da! celó sadje prodaj-

jajoča zamorka pred sobo je do ušes zamaknjena v branje; a če hočeš kaj kupiti od nje, vzemi kar se ti ljubi, vrzi jej denar v naročje, a njeno oko se od časnika niti za trenotek ne bo obrnilo.

Prekoračil sem sobo gori in doli; a raje sem stopil ven, da vidim odhod te ladije. Tudi tukaj je polno bralcev, sedečih na ograji, da bi se ladija le malo zazibala, pa bi jih pocepalo nekaj v vodo.

Ravno so spustili verige in pomaknili smo se iz luke, nožnici podobne, v katero je bila naša ladija vrinjena. Vozili smo se kakih dobrih pet minut do one strani kanala in to kaj urno, vrlo se ogibaje brezštevilnih ladij, majhnih in velikih, kterih posebno na tem kraju vse mrgoli.

Četrt ure pozneje sedeli smo v vozu železnice. Jaz sem videl že več lepega, a stopivši v ta voz odprl sem tudi oči. Evropejske železnice nimajo takih vozov, in jih baje tudi nikoli ne bodo imele. Tukajšnji so vsi taki, kot stareji južne železnice, namreč, da se pri koncu v voz gre, le da so tukajšnji skoro gotovo za polovico dalji. Ob straneh so klopi, vsaka z dvema prostoroma, kterih naslonjala obrneš na katero stran kolí. Vse je preoblečeno z žametom in stene in strop okrašene so z naj-

lepšimi figurami. Mnogo oken v steni in na stropu razsvetljuje podnevi voz, ponoči pa plin (gaz) razsvetljuje ves prostor. Pozimi vsak voz po dve peči najprijetnejše grejete; poleti pa se dobre ledene vode nikoli v nobenem vozu ne manjka, in vsak voz ima tudi svoj prostor, „kamor se peš hodi.“

Amerikanske železnice vozijo z največjo hitrostjo skozi glavne ulice raznih mest, skozi polja, itd., a nikjer ni nobene ograje. Le vsak hlaçon ima velik zvonec, s kterim zvoni, kadar dirja skozi mesta; dostikrat povozi kakega človeka, a družba ne plača nobene odškodnine; vsak pozna zvonec in vé, kaj pomeni: „Ogni se!“ — Le ko bi se moglo dokazati, da je bil zvonec tiho, takrat plača družba bližnjim sorodnikom poveženega včasih po več tisuč dolarjev odškodnine. Vse amerikske lokomotive, ktere so manjše a lepše od evropejskih, tudi imajo spredej nekako brambo, ktera spodbija in iz poti meče krave, ali drugo pasečo se živino, ktera bi utegnila priti na tir. Se vé da jo pri taki naglosti, če jo zadene, vso razdrobi ali jej rebra polomi. Dostikrat se je že zgodilo, da je tako vržena žival razbila veliko električno svetilnico, ktera edina ponoči pot na sto korakov daleč razsvetljuje.

Amerikanske železnice so tako osnovane,

Kranjskem, Štajarskem in Koroškem še slabše godi, ko Primorcem, zato morala bi se taka spomenica ozirati na vse slovenske pokrajine, ne samo na primorske.

Mi pa ne bodimo leni, podpisujemo prošnje za slovenske šole in urade po vseh mestih in vaseh, in podpirajmo z njimi naše poslance, ki bodo toliko lože potem zahtevali narodno ravnopravnost za nas, ako bodo mogli pokazati na mnogobrojne prošnje iz slovenskih krajev, isto stvar zahtevajoče. Naše poslance pa prosimo, naj ministrom pojasnijo, kakovo vrednost imajo izjave takih korporacij, kakor je Kranjski šolski svet. Da nam take izjave sploh še kaj škodovati zamorejo, to je zadosti žalostno znamenje, kako slabo je vlada o naših zadevah podučena, in milo se nam mora storiti pri srcu, te vrste pisujočim, ako resno prevdarjaje pridemo do sklepa, da smo si tega sami krivi, ker smo do zdaj premalo upili, da vlade do zdaj niti soznanili nismo z našimi terjatvami in pritožbami! Kaj pomaga po časopisih javkati, ki jih ministri ne beró! Z ministri samimi je treba govoriti, do njih samih pošiljati prošnje in pritožbe, in to moramo v kratkem pričeti, če hočemo kaj dobiti, dokler je še Taaffe na krmilu!

Šolska debata v državnem zboru.

Kako malo trdni so liberalni nazori v vseh rečeh, tedaj tudi v šolskih, to vidimo iz govora poslanca Dumbe o šolskem vprašanji. Priznal je namreč sam, da se povsodi ne dá izpeljati osemletno šolsko obiskovanje, in da je v nekaterih deželah treba ozirati se na lokalne zadeve. V prejšnjih letih pa, ko so liberalci to postavlo kovali, trdili so enoglasno, da mora iz osemletne šole izvirati za ljudstvo vsestranski blagor, šola so imeli za lek zoper vse bolezni, od nje so pričakovali čudežev. Pa to je

da se od nje lokomotive do zadnjega voza lahko sprehajaš. Razreda sta le dva, prvi in drugi; vendar če kupiš vozni list drugega razreda, se lahko ravno tako pelješ v prvem, kot bi kupil list za prvega, noben konduktér ti ne bo rekel besede, le kaditi v prvem razredu ne smeš, tako da je drugi razred le bolj za kadilce. Razen tega so pri vsakem osebнем vlaknu na zadnjem koncu čez noč po trije spalni vozovi pripravljeni, ktere potem zjutraj odvežejo. Za tri dolarje dobiš posteljo, če s klopjo, da si mehko, nisi zadovoljen. Dasi je postelja draga, vendar je vsaka čez noč oddana, nekteri, če se po več dni peljejo, plačajo kar naprej za spalni salon, letá je tak, da če stopiš podnevi vá nj, ne vidiš nikjer nobene postlje; tu stojijo lepe kanapeje, stoli itd., a zvečer to vse potisnejo v kot in kmalo iz sten in stropa izvlečejo postlje; stoje po dve ena na drugi in so vse za zagrinjali, rado vedno očem skrite. Na železnici dobiš tudi zajuterk, kosilo in večerjo, tudi južno, vse prodajajo; ne manjka se tudi knjig za duševno hrano. Družba skrbi za svoje popotnike, to pa najbolj zato, da je ne bi kaka druga prekosila, ker tu nima država železnice v rokah, ampak bogati amer kanski kapitalisti. Večina tirov je, po kterih vozite po dve družbi svoje popotnike, toraj je treba napeti se, da se pozornost obrne na tisto, ktera več nese.

Komaj smo zapustili novojorsko postajo, že smo v največji naglosti vozili iz mesta, da smo bili kmalu zunaj.

Da je poročilo dobiš prihodnjič.

A. Obreza.

bila le teorija, kakor so liberalci sploh le v teorijah močni bili, brž pa ko so stopili na praktično polje, prikazal se je škodljivi sad njihovih naprav, ki so bile izmišljene brez Boga, tedaj brez vsacega blagoslova. V svoji brezbožnosti in v svojih domišljijah smatrali so veronauk kot nepotreben predmet pri podučevanju mladine, in so hiteli napravljati brezverske šole, to je take, ki so brez verske podlage izobraževati skušale samo um mladine, za srce pa niso imele odgoje, da je pa odgoja brez pravosti toliko, ko nobena odgoja, to se deloma že zdaj sprevidi, ko se ječe napolnujejo tako s surovimi, kakor z ljudmi po liberalni šabloni izobraženimi; deloma pa se bo to vedno še bolj spoznavalo. Prav dobro je o tej stvari govoril kmečki poslanec Oberndorfer, sam kmet, pa kakor videti prebrisana glava. Izrekel je ironično poslancu Dumbi svoje priznanje, da je ta vendar enkrat izpoznal, da se osemletno šolsko obiskovanje ne dá povsodi izvesti, pa da je to izpoznanje že prepozno došlo, ker zdaj je škoda že storjena, ljudstvo pa spravljeno na beraško palico. Škoda, pravi govornik, da poslanec Dumba tega ni že prej izpoznal. Lepo da je sicer od (liberalne) manjšine, da ona hoče kmetom šolsko breme nekoliko olajšati, pa s takim začasnim olajšanjem nam nič ni pomagano, ker mi hočemo za vedno v takem položaji biti, da bomo mogli živeti in shajati, od liberalcev pa vemo, da nam bodo celo šolsko breme kmalo zopet na rame naložili, brž ko jim bo priložnost zato dana. Ljudstvo rado plačuje, če more, ako vidi, da mora biti; šola pa ni taka reč, da bi morala ravno v toliki meri težeča biti, in to breme bi se kmetom lahko olajšalo. (Dobro! na desni.) Šola je predraga, tega ne zmoremo več. Da se pa osemletno šolsko obiskovanje tudi ne dá povsodi izpeljati, to priznavajo vse šolske oblasti. Šola naklada občinam tolika bremena, ter jim prouzučuje več škode, ko vsi drugi davki skupaj, ne samo, da je treba za šolo vedno plačevati, odtegnejo se še na pol odraščeni otroci domačemu delu, za kterega je treba tujih, dragih poslov najeti, tako za pašo in za druga manjša opravila. Večina predlaga nadalje versko šolo, v predlogu manjšine pa ni o veri nobene besedice videti, in že iz tega vzroka je predlog večine boljši. V tem navajam izrek slavnega Wellingtona, ki se je izrazil: „Jaz nisem školnik in si o šoli ne vsajam besede, pa vendar sem prepričan, da, če vera ni podlaga vse izreje, potem bo šola izgojevala samo premetne hudiče.“ Ta izrek pa ne velja samo za Anglijo, ampak tudi za Avstrijo. Liberalci se lažejo, da se je ljudstvo nove šole že privadilo, pa to ni res; ne samo da so kmetje proti njej, še uradniki skušajo, če mogoče, svoje otroke oprostiti pred pretekom osmerih let. — Tem besedam poslanca Oberndorferja imamo le še dostaviti, da je osemletno šolsko obiskovanje absurdno v mnogih krajih, kjer je samo po en razred in en učitelj, toraj otrok skozi osem let skoraj eno in isto sliši. Sicer pa skušnje kažejo, da se otroci v novi šoli, kjer so z vsakovrstnimi predmeti obloženi, menj naučé, ko prej, ko so se vsaj pisati, brati in računati naučili; zdaj pa mnogi po šestletnem obiskovanju šole še brati ne znajo, kakor vemo iz ust popolnoma verevrednih prič iz dežele. Tako je pri nas na Kranjskem, kjer imamo le šestletno šolo, po drugih deželah pa, kjer se šolajo osem let, je nadloga s šolo še veliko večja, otroci pa menda tudi nič več ne znajo. — Prčakovati je, da bo Lienbacherjev predlog sprejet.

Politični pregled.

V Ljubljani 18. februarja.

Avstrijske dežele.

Z Lessingovim (recte Lesnikovim) imenom delajo naši nemško-liberalci veliko zlorabe. Povišujejo ga po časnikih in zborih, dunajski študentje so napravili komers, kterega so obiskali tudi nekteri liberalni poslanci in profesorji, ter pri tej priložnosti preslavljali Nemčijo in žalili slovanske narode na tak način, da se je le čuditi, kako da je vladni komisar mogel kaj tacega poslušati. Ko bi naši Nemci pravični bili, morali bi priznati, da se je Lessing boril ravno za tisto idejo, kakor se borimo zdaj mi avstrijski Slovani. Za njegovih dni je bila namreč Nemčija v duševni sužnosti francoske literature: omakani krogi so le francoski govorili, igrali francoske igre, francoska literatura in omaka je kaj veljala, domači nemški jezik pa je bil zaničevan. Proti temu se je vzdignil Lessing, ter se boril vse življenje za osvobodjenje nemškega duha iz francoskih verig, za povzdigo in razcvet nemške literature. Lessing je svoj namen dosegel, ker je imel mnogo res odličnih soborivcev, in v tem oziru zasluži hvalo nemškega naroda. V enakem položaji pa smo mi avstrijski Slovani, ki si na vso moč prizadevamo, emancipirati in osvoboditi se od nemškega nas težečega in ovirajočega duha, ter postaviti svoje kulturno življenje na podlago svojega jezika, svojih nazorov, svoje lastne literature. Ako bi bili nemški študentje res pravi potomci in častilci Lessingovi, morali bi naše prizadevanje, ki je popolnem slično Lessingovemu, pohvaliti in podpirati, namesto da so le psovke imeli za nas Slovane. V resnici veliki možje nemški so vse drugače mislili o Slovanih, ko sedanji njih pritlikavi potomci, tako se je Göthe na stara leta slovansčine učil, Herde je Slovane čislal in hvalil, česke in srbske narodne pesmi so bile z veliko pohvalo pozdravljene od teh veljakov, ki so nekaj več razuma imeli, ko sedanji nemški šovinisti, ki naše literaturne cvete z nogami brcajo in zaničujejo. Študentovski komers na Dunaji ima pa tudi svojo politično stran, ker se je tako predrzno povdarjalo nemštvo, da se ne more več strinjati z avstrijskim domoljubjem. Da je bil tudi glasoviti Schöberer navzoč, to se samo po sebi umeje, in tudi to se potem že vé, da je mladina ščuval za „radikalne nemške čine“, pod kterimi si vsak lahko misli, kar si hoče. Sploh je bilo pri tem komersu malo govora o Lessingu, toliko več pa o „zatiranem nemstvu.“ Da nemška mladina stoji s svojimi simpatijami že zunaj avstrijskih mej, to je zdaj že gotovo, in da je tako, k temu ni malo pripomogla ona ustavoverna stranka, ki se imenuje „edino državno stranko.“ Lepa „državna“ stranka taka!

V vojnem ministerstvu se posvetujejo, kako bi zamogli tudi ~~Bosnjanke~~ k vojakom jemati. Ovre pa se jim nasproti postavljajo tako politične, kakor denarne. Politične zato, ker Bosna po Andras-yevi pogodbi ni avstrijska, ampak še zmirom turška dežela, in bi se morebiti druge države upirale temu, da bi Avstrijci smeli v Bosni vojake nabirati. Denarni ozri pa so ti, ker se sodi, da bi bosanski vojaki vlado preveč stali, ker že zdaj posamezen bosansk žendarm stane 500 gold. na leto.

Iz ~~Ljubljane~~ se v dunajske liste telegrafira, da je deželni predsednik Winkler skical komisijo strokovnjakov, naj se izreče, ali je potrebno, da se v učiteljsko pripravnico

avede slovenščina kot učni jezik, in da se je komisija izrekla, naj se jemlje na slovenščino kolikor mogoče ozira; da bo pa o tej stvari razsodil še deželni šolski svet. Po tem že lahko sodimo, kaj se bo z dobrohotnim svetom strokovnjaške komisije zgodilo: v šolskem svetu sedeči nemškutarji Parker, Linhart, Gariboldi itd. bodo rekli, da se slovenščine še preveč uči. Dokler bodo ti možje nam kruh rezali, tako dolgo bomo vedno lačni ostali. Zakaj se ta šolski svet ne preustroji?

Nemški listi še zmirom ne morejo pozabiti, da je **dr. Rieger** v jezikovnem odseku enkrat Herbstu resnico povedal, ter ga ne nehajo obratiti. Da je pa Rieger prav imel ko je ustavovercem rekel, da škilijo čez mejo to nam jasno priča obnašanje nemških študentov, profesorjev in poslancev pri Lessingovem komersu na Dunaji.

Dunajski listi so te dni z velikim veseljem poročali, da je magistrat v **Brnu** razglasil, naj se oglasi tisti česki starši, ki hočejo za svoje otroke česke šole, da se pa nobeden ni oglasil. „Moravska orlice“ pa pripoveduje, da magistrat tega ni nikoli razglasil, ampak le en dan poprej je dal naznanilo v dva nemška časnika, ki brnskimi Čehom ne prideta v roke, in tako Čehi za celo stvar niso nič vedeli. Pozneje pa so vložili pritožbo zoper tako razglaševanje.

Nvanje države.

Skobelev poroča iz Azije, da se Tekinci vračajo mirno na svoja zemljišča. Do zdaj se jih je že 16.000 družin povrnilo in carju udanost in zvestobo obljubilo. Mnogi načelniki Tekinskih čet so se podali in ruskemu generalu zagotovili zvestobo do belega cara.

Na **Mreti** se giblje zopet ustaja. Turke, ki so prišli davek pobirati, sprejeli so tamonji Grki s puškami. Dva turška bataljona nizamov sta šla na Kreto mir delat.

Holandci se potegujejo živo za Bojerce v južni Afriki, ter nagovarjajo evropske velevlasti, naj pri angleški vladi govoré, da bo Bojercem svoboda in samostojnost dala.

Irski voditelj in agitator **Parnell** biva zdaj v Parizu. Govoril je z Rochefortom, kateri je Gambetto jako grajal, da je sovražnik irske zveze. Parnell je rekel, naj Anglija za Irsko to stori, kar je Avstrija za Ogersko storila. Zdaj se pa Ircecm godi, kakor Poljakom. Angleški časniki so pristranski, v angleškem parlamentu pa so zastopani samo grajšaki in meščani, revno ljudstvo pa ne. — Parnell bo obiskal tudi Viktor Hugo-ta, ter ga prosil, naj povzdigne svoj veljavni glas za Irce proti sebičnim Angležem.

Turki že zopet strašijo s svojo zeleno prerokovo zastavo; nagovarjajo namreč vse mohamedance v Perziji in Indiji, pa po Afriki, naj se skupno vzdignejo in Evropo pogazijo. V Londonu (!) izhaja v perziškem jeziku list „Gajret“, ki za to idejo piše. Ta list je bojda po Aziji močno razširjen.

Domače novice.

V Ljubljani, 19. februarja.

(Vit. Vesteneck) se je zdaj oglasil po dunajskih listih in pravi, da se pri ponočnem škandalu v Litiji ni udeležil ne on in noben c. kr. uradnik. Kolikor je nam znano, preiskava še ni končana, neverjetna pa se nam zdi trditev Vesteneckova; če prav vse morda ni do pičice tako, kakor se je prvi hip razglasilo, brez vsega vendar ne bo; ne more biti verjetno, da bi se bilo županstvo litijsko o tej reči tako slabo podučilo ali jo celo na-

pak poročalo. Vesteneck žuga, da bo gosp. župana tožil. Bomo že videli, kaj bo. Dozdaj je se toliko znano, da je žandarski „vahtmajster“ v arestu.

(Ljubljanska žitarnica) je izdala svoje letno poročilo, ki kaže, da ima društvo o začetku l. 1881 vseh udov 299, med temi ljubljanskih 289, vnsnjih 8 in 2 častna. Predsednik jej je gosp. dr. Jan. Bleiweis. Dohodkov je imela lansko leto 4335 glđ., stroškov pa 4173 glđ.

(Škofja Loka) ima 246 hiš in 2327 prebivalcev. (L. 1869 je imela 235 hiš in 2043 prebivalcev.) Koliko se jih je zapisalo za „umgangsprachlerje“, nam še ni znano.

(Železnica od Rakeka do Kočevja) je zmeril inženir gosp. Pribil in naredel o progi že prav nadrobno načrt. Šla bi od Rakeka preko Crknice, Leža, Sodražice, Ribnice, Dolenje vasi in Stare cerkve do Kočevja.

(Nemškutarška doslednost.) Ko je bil dr. Suppan še državni poslanec, glasoval je z Auerspergovo vlado za povišanje colnine na petrolej, zdaj je pa v mestnem zboru govoril za to, da se mora ta colnina znižati in v tem oziru prošnja poslati na državni zbor. Zakaj je zdaj to črno, kar je bilo prej belo?

Razne reči.

— Hrvatska Čitaonica u Kastvu poziva ovim najuljudnije Vaše P. N. Gospodstvo na društvene zabave dne 23. in 28. veljače t. g. sa sljedećim Programom: 1. Predstava „Šilo za ognjilo“ igra iz domačeg života u Kastvu god 1743. 2. Pjevanje. 3. Igra na gusle i glasovir. 4. Šaljiva tombola. 5. Ples. Dne eventualno predstava „Novci za diploma“ i Kostimirani ples bez maske. Početak točno na 1/2 8 sati. Samo mužkarci plaćaju for. 1. ulaznine Odbor.

— Izseljavanje v Bosno. V zadnjem listu smo priobčili pismo čast. g. Laha, ki je prevzel na svoje rame težavni posel posredovanja pri izseljevanji Slovencev v Bosno. Za ta trud zasluži omejenji gospod zahvalo celega naroda. Akoravno ne gonimo nobenega rojaka iz slovenske domovine, vendar prizadevanje našega g. Laha odobravamo, ker smo te misli, da bo kmečki človek s par sto goldinarji ustanovil si v Bosni že precejšnjo kmetijo in zna čez nekaj let premožen kmet postati, med tem ko pri nas za kakih 300 glđ. dobi komaj eno črno bajto z eno njivico, da mu ni živeti ne umreti. Saj Bosna ni tako daleč, saj je jugoslovanska zemlja; kdor tje gre, ostal je še skoraj v svoji domovini. Kedar bo dolenska železnica izgotovljena, in podaljšana do Banjeluke, dobivali bomo pisma od tam v enem dnevu, tedaj bodo naši izseljenci še zmirom lahko v zvezi ostali s svojo prvotno domovino. Misel, da naj se Slovenci skupaj naselijo v eni vasi, se nam dopada, ker tako bodo lahko po domačih šegah naprej živeli in še dolgo časa svoj jezik ohranili; počasi se bodo se ve da privadili hrvaščene, zato pa mora se za slovensko vas tako ime izbrati, da bo še v poznih časih spominjalo na prvotni dom naseljencev. Brez dvoma bodo v Bosni naseljeni Slovenci svoje obrtniško orodje in druge izdelke jemali iz Slovenije in še Bošnjakom to priporočali, tako znajo našim obrtnikom mnogo koristiti. Ker je ta stvar občne važnosti, morali bi Slovenci to svojo kolonijo iz početka podpirati, in nič bi ne škodilo, ko bi g. Lah ustanovil poseben odbor iz rodoljubov kranjskih, štajarskih in goriških, kateri odbor bi slovenskim izseljencem na roke šel,

da bi se v Bosni lože udomačili in s potrebnim preskrbeli.

— **Ženska molčečnost.** V Nevadi si je neka žena naprej vzela, da skoz 40 dni ne bo nič govorila. Ob 9. zjutraj je začela molčati, pa to jej je tako hudo delo, da je bila ob enajstih že vsa preč in je komaj še dihala. Srce jej je vdarilo le še po 26krat v eni minuti. Prijateljice so jej začele prigovarjati, naj ta hudi post opusti, če ne, bo po njej. Na to je ženka proč bežala k neki prijateljici in tam klepetala do sedmih zvečer. Zdaj je pa spet popolnoma zdrava. — Dostaviti imamo le še, da to grozno poročilo prinaša nek ameriški časnik, da imamo tedaj „amerikanskega medveda“ pred seboj.

Slovenčevim naročnikom in prijateljem.

Prosimo vse blagorodne in prečastite naročnike in prijatelje, ki hočejo „Slovenca“ podpirati ter za vstanovitev dnevnika kaj pripomoči, da nam blagovolijo svoje misli razodeti saj do zadajega dne t. m., do 28. februarija. Sklenilo se bode potem po okoljih došlih izjav.

Naj vsak stori svoje in gotovo se bode dobro izšlo. Zanašanje na druge in vroče želje za dober vspeh je ravnanje najbolj pripravno vničiti vsako podvzetje.

Kdor ne more, kar je namenil, h krati plačati, lahko to stori v dveh, treh obrokih.

Nikdo se ne zaveže za več, kakor za toliko, kar je sam prostovoljno obetal.

Dotični dopisi naj se pošiljajo

opravništvu „Slovenca“

Poslano.

Odbor akadem. društva „Slovenija na Dunaji“ izjavlja s tem k dopisu „z Dunaja“ v „Slovencu“ od sobote 12. t. m. sledeče:

1. Ni res, kar g. dopisnik trdi, da je bilo Slovencev tako malo na svečanostni seji, prirejenej na čast V. Vodniku.

2. Slovenski dijaki ravno niso tako veliki „zaspanci“, ker jih je 60, tedaj ogromna večina, v naše društvo, ki je zastopnik slovenskih visokošolcev, dosedaj še redno vpisanih.

3. Priznamo sicer, da bi jih še prav lahko dosti več bilo, ali s sredstvom g. dopisnika, t. j. z nameravano „konskripcijo“ se nikakor ne zlagamo.

Z odličnim spoštovanjem za odbor akadem. društva „Slovenija na Dunaji“:

Stud. jur. E. Volčič m. p.,

predsednik.

Stud. phil. M. Murko m. p.,

tajnik.

Poslanica.

Te dni smo v svoje največe začudenje brali te-le stavke: „Srečnejših dni, kakor jih ima sedaj Francija, še ni doživela!... Blagostanje Francoske ni še nikdar stalo na sedanjem verhuuci... Po krvavih bojih, v kterih je bil vničen cvet hrabre armade... se je opustošila četrtina francoskih pokrajin... po teh bojih sedaj ni spomina več in Francija je deležna sreče, kakor je do sedaj pod nobeno dinastijo uživala ni.“

„S pravičnim ponosom je torej predsednik francoske zbornice kazal na razvitje kupčije in obrti ter našteval velikanske naprave, s kterimi je ljudovlada odprla nova pota kulturi in narodni delavnosti.“

„Finančni minister predlaga leto za letom večji budget; ali leto za letom prekoračijo faktični dohodki v budgetu odmerjene zneske.“

Tako in več družega je pisal „Narod“ 30. januarja 1881.

